

KYTTYRÄLOHI – Missä mennään?

© PANU ORELL

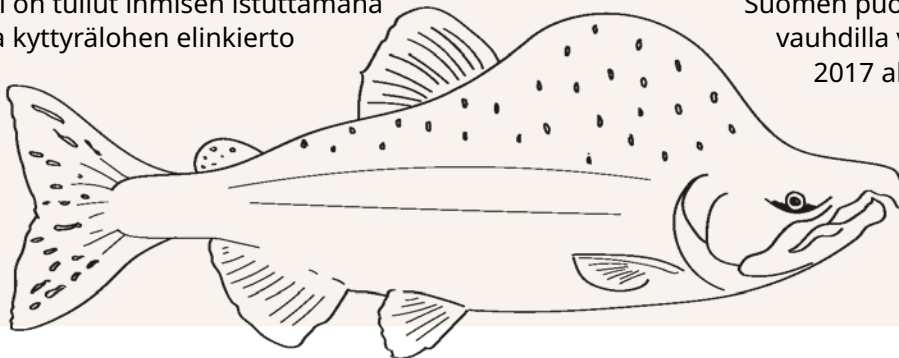
KYTTYRÄLOHI TULI ATLANTILLE

Kytträlöhi on Tyynen valtameren lohilajeista pienikokoisin. Sen elinkierto on kaksivuotinen: mäti-munista kuoriutuneet poikaset vaeltavat kudun jälkeen mereen ja palaavat seuraavana vuonna jokeen lisääntymään.

Atlantin puolelle, Kuolan niemimaalle ja Vienanmerelle, kytträlöhi on tullut ihmisen istuttamana 1950-luvulla. Koska kytträlöhen elinkierto

on kaksivuotinen, siitä on olemassa parillisten ja parittomien vuosien kannat, jotka eivät lisäänty keskenään. Parittomien vuosien kanta on menestynyt huomattavasti paremmin.

Suomen jokiin, Teno- ja Näätämöjokeen, kytträlöhi kulkeutuu Norjan puolelta. Kytträlöhen määrä Suomen puolella on lisääntynyt vauhdilla vuodesta 2017 alkaen.

KYTTYRÄLOHEN VAIKUTUKSET VESISTÖIHIN JA MUIHIN LAJEIHIN

Koska kytträlöhen määrä on kasvanut rajusti vasta viime vuosina, tutkimustietoa sen vaikutuksista on vielä vähän. Kytträlöhen kasvanut määrä synnyttäneen kuitenkin monenlaisia vaikutuksia vesistöihin ja muihin lajeihin: kytträlöhen poikaset syövät paljon, kudun jälkeen kuolevien kalojen raadoista taas vapautuu vesistöön ravinteita.

Koska kytträlöhi nousee suurissa määrin Suomen jokiin vain parittomina vuosina, myös tietoa sen vaikutuksista saadaan vain joka toinen vuosi. Toisaalta parillisina vuosina joet saavat lepovuoden, mutta

tilanne saattaa muuttua, jos myös parillisten vuosien kanta vahvistuu.

Keskeistä ekologisen muutoksen kannalta on mittakaava: suurissa joissa vaikutukset ovat vähemmän dramaattisia kuin pienissä joissa, joihin kytträlöhi on myös levittäytynyt.

Myöskään kytträlöhen poistopyynti ei ole ongelmallista. Jos kytträlöhti poistetaan massoittain, poisto pitää tehdä niin, että siitä ei ole haittaa muille vaelluskaloille, kuten Atlantin lohelle.

Kutuasuinen koiras eroaa naaraasta – kutuaikana koiraalle kehittyy koukku-leuka ja selkäkyttyrä.

© PANU ORELL

KYTTYRÄLOHI SUOMESSA

Koska kyttyrälohet tulevat Suomen vesistöihin Norjan puolelta, norjalaisten suhtautuminen kyttyräloheen on avaintekijä tilanteen kehittymisessä Suomessa. Norjassa kyttyrälohi on määritelty haitalliseksi vieraslajiksi, ja sen poistamiseksi on kehitelty tehokkaita menetelmiä.

Toimet eivät ole aina onnistuneet – esimerkiksi vuoden 2023 pyyntipato Tenojoella ei pysäyttänyt kyttyrälohia. Sen sijaan pato häytti Atlantin lohien jo ennestään heikkojen kantojen vaellusta. Vuodelle 2025 Norja suunnittelee uutta patohanketta.

KYTTYRÄLOHEN MAHDOLLISUUDET

Suomessa laki ei määrittele kyttyrälohta haitalliseksi vieraslajiksi. Sen poistokalastukseen kuitenkin kannustetaan. Kyttyrälohta saa siis pyytää, ja sitä pidetään erinomaisena ruokakalana. Paikallisten yhteisöjen panos kyttyrälohen kalastamisessa ja poistamisessa onkin tärkeä.

Jos kyttyrälohen vaellus Suomeen jatkuu, piilee kyttyräloheissa mahdollisuus myös kalaturistien houkutteluun, ja poistokalastuksesta voidaan näin saada myös etuja matkailulle. Kalastusmatkailu saattaisi työllistää paikallisia yhteisöjä. Toisaalta parillisten vuosien kannanpienuus tuo haasteita yritystoiminnan järjestämiseen.